

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē uttarakāṇḍē

॥ dvitīyaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ dvitīyaḥ sargaḥ ॥

agastyēna pulastyasya guṇatapasōrvarṇanam tatō viśravasa
utpattēḥ kathanam ca

tasya tad vacanam śrutvā
rāghavasya mahātmanaḥ |
kumbhayōnirmahātējā
vākyamētaduvāca ha || 7.2.1 ||

śṛṇu rāma yathā vṛttam
tasya tējōbalaṁ mahat |
jaghāna śatrūn yēnāsau
na ca vadhyaḥ sa śatrubhiḥ || 7.2.2 ||

tāvat tē rāvaṇasyēdam
kulaṁ janma ca rāghava |
varapradānam ca tathā
tasmai dattam bravīmi tē || 7.2.3 ||

purā kṛtayugē rāma
prajāpatisutaḥ prabhuḥ |

pulastyō nāma brahmarṣiḥ
sākṣādiva pitāmahaḥ || 7.2.4 ||

nānukīrtyā guṇāstasya
dharmataḥ śīlatastathā |
prajāpatēḥ putra iti
vaktuṃ śakyaṃ hi nāmataḥ || 7.2.5 ||

prajāpatisutatvēna
dēvānāṃ vallabhō hi saḥ |
iṣṭaḥ sarvasya lōkasya
guṇaiḥ śubhairmahāmatīḥ || 7.2.6 ||

sa tu dharmaprasaṅgēna
mērōḥ pārsvē mahāgirēḥ |
tṛṇabindvāśramaṃ gatvā -
pyavaśanamunipuṅgavaḥ || 7.2.7 ||

tapastēpē sa dharmātmā
svādhyāyanīyatēndriyaḥ |
gatvā”śramapadaṃ tasya
vighnaṃ kurvanti kanyakāḥ || 7.2.8 ||

ṛṣipannagakanyāśca
rājarṣitanayāśca yāḥ |
krīḍantyō’psarasaścaiva
taṃ dēśamupapēdirē || 7.2.9 ||

sarvartuṣūpabhōgyatvād
ramyatvāt kānanasya ca |

nityaśastāstu taṃ dēśaṃ
gatvā krīḍanti kanyakāḥ || 7.2.10 ||

dēśasya ramaṇīyatvāt
pulastyō yatra sa dvijaḥ |
gāyantyō vādayantyaśca
lāsayantastathaiva ca || 7.2.11 ||

munēstapasvinastasya
vighnaṃ cakruraninditāḥ |
atha ruṣṭō mahātējā
vyājahāra mahāmuniḥ || 7.2.12 ||

yā mē darśanamāgacchēt
sā garbhaṃ dhārayiṣyati |
tāstu sarvāḥ pratiśrutya
tasya vākyaṃ mahātmanaḥ || 7.2.13 ||

brahmaśāpabhayād bhītā -
staṃ dēśaṃ nōpacakramuḥ |
tṛṇabindōstu rājarṣē -
stanayā na śṛṇōti tat || 7.2.14 ||

gatvā”śramapadaṃ tatra
vicacāra sunirbhayā |
na cāpaśyacca sā tatra
kāñcidabhyāgatāṃ sakhīm || 7.2.15 ||

tasmin kālē mahātējāḥ
prājāpatyō mahānṛṣiḥ |

svādhyāyamakarōt tatra
tapasā bhāvitāḥ svayam || 7.2.16 ||

sā tu vēdaśrutim śrutvā
dṛṣṭvā vai tapasō nidhim |
abhavat pāṇḍudēhā sā
suvyañjitaśarīrajā || 7.2.17 ||

babhūva ca samudvignā
dṛṣṭvā taddōṣamātmanaḥ |
idaṃ mē kintviti jñātvā
piturgatvā'sramē sthitā || 7.2.18 ||

tāṃ tu dṛṣṭvā tathābhūtāṃ
tṛṇabindurathābravīt |
kiṃ tvamētattvasadrśaṃ
dhārayasyātmanō vapuḥ || 7.2.19 ||

sā tu kṛtvāñjaliṃ dīnā
kanyōvāca tapōdhanam |
na jānē kāraṇaṃ tāta
yēna mē rūpamīdṛśam || 7.2.20 ||

kiṃ tu pūrvaṃ gatāsmeyēkā
maharṣērbhāvitātmanaḥ |
pulastyasyāśramaṃ divya -
manvēṣṭuṃ svasakhījanam || 7.2.21 ||

na ca paśyāmyahaṃ tatra
kāñcidabhyāgatāṃ sakhīm |

rūpasya tu viparyāsaṃ
 dr̥ṣṭvā trāsādhāgatā || 7.2.22 ||

tr̥ṇabindustu rājar̥ṣi -
 stapasā dyōtitaprabhaḥ |
 dhyānaṃ vivēśa taccāpi
 apaśyadr̥ṣikarmajam || 7.2.23 ||

sa tu vijñāya taṃ śāpaṃ
 mahar̥ṣērbhāvitātmanaḥ |
 gr̥hītvā tanayāṃ gatvā
 pulastyamidamabravīt || 7.2.24 ||

bhagavaṃstanayāṃ mē tvam
 guṇaiḥ svairēva bhūṣitām |
 bhikṣāṃ pratigr̥hāṇēmām
 mahar̥ṣē svayamudyatām || 7.2.25 ||

tapaścaraṇayuktasya
 śrāmyamāṇēndriyasya tē |
 śuśrūṣaṇaparā nityaṃ
 bhaviṣyati na saṃśayaḥ || 7.2.26 ||

taṃ bruvāṇaṃ tu tad vākyam
 rājar̥ṣiṃ dhārmikaṃ tadā |
 jighr̥kṣurabravīt kanyāṃ
 bādhamityēva sa dvijaḥ || 7.2.27 ||

dattvā tu tanayāṃ rājā
 svamāśramapadaṃ gataḥ |

sāpi tatrāvasat kanyā
tōṣayantī patiṃ guṇaiḥ || 7.2.28 ||

tasyāstu śīlavṛttābhyāṃ
tutōṣa munipuṅgavaḥ |
prītaḥ sa tu mahātējā
vākyamētaduvāca ha || 7.2.29 ||

parituṣṭō'smi suśrōṇi
guṇānāṃ sampadā bhṛśam |
tasmād dēvi dadāmyadya
putramātmasamaṃ tava || 7.2.30 ||

ubhayōrvaṃśakartāraṃ
paulastya iti viśrutam |
yasmāt tu viśrutō vēda -
stvayēhādhyayatō mama || 7.2.31 ||

tasmāt sa viśravā nāma
bhaviṣyati na saṃśayaḥ |
ēvamuktā tu sā dēvī
prahr̥ṣṭēnāntarātmanā || 7.2.32 ||

acirēṇaiva kālēnā -
sūta viśravasaṃ sutam |
triṣu lōkēṣu vikhyātaṃ
yaśōdharmasamanvitam || 7.2.33 ||

śrutimān samadarśī ca
vratācāraratasthā |

pitēva tapasā yuktō

hyabhavad viśravā muniḥ || 7.2.34 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē

uttarakāṇḍē dvitīyaḥ sargaḥ ||